

تحدید قاعده حاکمیت بی قید و شرط زوج بر طلاق در فقه و حقوق

موضوعه ایران

(نوع مقاله، علمی - پژوهشی)

مسین مهرپور^۱

معمدمهاد درویشزاده*

چکیده

یکی از تغییرات مهم قانون مدنی پس از انقلاب اسلامی، اصلاح ماده ۱۱۳۳ است. بنیان اولیه این ماده حدیث نبوی است که می‌گوید: «الطلاق بید من اخذ بالساق». این ماده از سال تصویب (۱۳۱۴) تا اصلاحاتش در سال ۱۳۸۱، به کلی دگرگون شده و حاکمیت مطلق مرد بر طلاق را با شرایط متعدد، محدود کرده است. این تغییرات به دلائلی نظیر نیازها و واقعیت‌های اجتماعی، عنصر مصلحت، استفاده از اجتهاد پویا و... در چند نوبت قانون‌گذاری انجام شده است. در فرایند تحدید این قاعده موانعی مثل جرم‌انگاری اعمال حق طلاق بدون رعایت تشریفات قانونی، لزوم مراجعه به دادگاه، صدور گواهی عدم امکان سازش، ارجاع به داوری، تعیین تکلیف حقوق مالی زوجه و... را برای ایجاد محدودیت در اجرای این حق وضع شده است. پرسش اصلی این پژوهش ناظر به تاریخ حقوقی نهاد مقرر در ماده ۱۱۳۳ قانون مدنی است و تلاش می‌کند که اولاً رابطه حکم مقرر در این ماده را با حدیث نبوی «الطلاق بید من اخذ بالساق» توضیح دهد و ثانیاً چگونگی محدودسازی حکم مقرر در این حکم فقهی و عوامل موثر بر آن را شناسایی و ارزیابی کند. یافته مهم این تحقیق، تبیین تحلیل و توضیحی است که در رابطه با نحوه ورود ماده ۱۱۳۳ قانون مدنی در سال ۱۳۱۴ و تحولات و شناسایی عوامل موثر بر آن ارائه شده است. و به این ترتیب برگی از تاریخ حقوق در رابطه با این ماده تحلیل و توضیح داده شده است.

کلیدواژه‌ها: ماده ۱۱۳۳، قانون مدنی، الطلاق بید من اخذ بالساق، حق طلاق، طلاق، تاریخ‌نگاری

حقوقی.

Email: h-mehrpour@sbu.ac.ir

۱. استاد دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی

*. دانش آموخته سطح سه حوزه علمیه قم، دانشجوی کارشناسی ارشد فقه و مبانی حقوق دانشگاه

Email: mj.darvishzadeh.k@gmail.com

علامه طباطبایی (نویسنده مسئول)